

Izhaja vsaki dan
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Posamične številke se prodajajo po 3 avč. (6 stotink)
v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Novejšini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
GENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke
32 mm): za trgovinske in obične oglase po 20 stotink;
za ovrhne, zahvale, poslanice, oglase cenarinih zavodov
po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 5 K, vsaka na-
deljiva vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
po 40 stot. — Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave
„Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinosti“ za Primorsko.

V edinosti je moč

Naročnina znaša
za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uređništvu lista. Nefrankovana
pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Naredul dom)
Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik
konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštne-branilnični račun št. 841-652.
TELEFON št. 1157.

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

BRZOJAVNE VESTI.

Razpust državnega zbora.

DUNAJ 30. „Wiener Zeitung“ je pri-
občila ces. patent od 30. januarja 1907, s
katerim se razpušča poslanska zbornica in se
razpiše nove volitve.

DUNAJ 30. „Wiener Zeitung“ piše v
svojem neuradnem delu: V uradnem delu
tega lista je priobčen ces. patent, ki razpušča
poslansko zbornico. Z novimi volitvami, ki se
bodo vršile na podlagi splošne in enake vo-
lilne pravice, pričena se nova doba v notranji
zgodovini Avstrije. Dočim so se v drugih
državah odstranjevali predpisi v volilnem
prahu večinoma ob hudih in dolgo trajajočih
notranjih pretresanjih ali pa ob unanjih za-
metljivih, je Avstrija podala dokaz za notranjo
zveljavljeno silo države in uresničila obljubo
njene temeljne zakona, da so pred za-
četkom vsi državljani enaki.

V trenutku torej, ko bo na dobljenih
podlagah zgrajena nova hiša je dolžnost
vlade, da svetuje in da naslovi na volilce be-
sedo o posebni važnosti predstojajočih volitev.
Vsi državljani bodo imeli odsej enak upliv
na zakonodajo države in na javne stvari. Po-
litična enakopravnost odstrani vsako ločitev
med državo in ljudstvom, zveže oba v jed-
noto. Sedaj ne more več naprej obstojati to-
likokrat priljubljena razločitev, da prepušča
parlament vladi skrb za državo ter si pri-
držuje zastopstvo posamičnih posebnih želj
prebivalstva. Ne le država koristi, ampak
tudi korist posamičnega državljanu zahteva,
da preneha ta umetna ločitev. Z jednako vo-
lilno pravico je postala država obča last
vseh državljanov in pasti mora razločitev
med državo in ljudsko potrebo, ki je napra-
vila toliko zmešnjave.

V razmerju, kakor je državno zastop-
stvo postalo ljudska stvar, morajo tudi za-
stopniki ljudstva vršiti svojo dolžnost na-
sprotni državi. Vsak volilec hoče zadovoljiti
svojim političnim, gospodarskim, kulturnim
in narodnim potrebam. Ne sme pa pozabiti,
da mora izvoljenec imeti in znati izjednačiti
te posebne želje z željami vseh drugih, da
doseže na ta način kar je prikladno in
možno. Zato so pa le sposobni možje, ki
umevajo, da je namen parlamenta pozitivno
delo, koristno državi in ljudstvu, možje, ki
ne vidijo svojega poklica le v tem, da do-
padajo svojim volilecem z dvomljivimi sredstvi.
Na take može obrnejo volilci svojo pozornost,
ako hočejo imeti splošno spoštovan parlament.

Izlasti naj pamtno volilci, da mora tvo-
riti danes gospodarska blaginja in socialna
pravda jedro. Čim dalje bolj določajo
razmerja med posamičnimi narodi gospodarsko-
politična vprašanja. Čim dalje bolj stopa
v ospredje gospodarska politika interesov in
za tem razvojem ne smemo zaostati. Bogati
naravni zakladi Avstrije še niso izkoriščeni.
Naše poljedelstvo se hoče obdržati proti mo-
gočnemu tekmovalcu, naša ojačajoča se indu-
strija zahteva svoj delež na sijajnem razvoju
svetovnega gospodarstva, naša velerazvita
obrtni si hoče zagotoviti podlage častnega
obstanka.

Prihodnji državni zbor bo moral, in to
bo ena njegovih najvažnejših nalog, razvijati
gospodarsko in socialno politiko, ki jo bo
vedel jedrnat dub. Zato so pa potrebni
možje, ki bodo z marljivostjo in znanostjo
reševali te probleme; možje modri in pra-
vični; možje ki ljubijo svoj narod, a hočejo
vendar sodelovati, da se uvede narodni mir,
ki razvije vse sile naše države.

Razprava o volilni reformi je že podala

lep začetek za kompromis v narodnih vpra-
šanjih, po tej poti treba je korakati dalje.

Vlada razpiše čim prej nove volitve, ker
ve, da je treba nadaljevati parlamentarno
delovanje. Med tem časom pa ne bo miro-
vala, marveč izdela zakonske načrte, ki bodo
pripravni povspesovati javno blaginjo ter pri-
pravi tudi gospodarska sredstva, da zamore
država mirno gledati v bodoči razvoj. Av-
strija potrebuje zbog svoje sestave večih moči
nego katera druga država.

Odklikovanje ministrov.

DUNAJ 30. „Wiener Zeitung“ je obja-
vila, da so imenovani tajnimi svetniki: mi-
nister za trgovino dr. Fort, minister za uk
in bogočastje dr. Marchet, minister za želez-
nice dr. Derschatta in oba ministra rojaka
dr. Pacak in Prade.

V debati, ki je sledila, so se grofi Ka-
rolyi, Bethlen in Vladimir Zichy izrekli proti
resoluciji, ki je bila konečno vsprejeta s pre-
težno večino.

Vreme na Primorskem.

DUNAJ 30. Megleno, deževno, živahni
vetrovi, voljno.

† Slikar Kobierski

DUNAJ 30. Sinoči je umrl slikar Karol
vitez Kobierski.

Španski poslanik odklikovan.

DUNAJ 30. „Politica koresp.“ je zve-
dela, da je cesar podelil odstopivšemu špan-
skemu poslaniku na Dunaju, vojvodu Bailenu,
veliki križ Štefanovega reda.

Polonji odstopil.

BUDIMPEŠTA 30. (Ogr. biro) Pravo-
sodni minister Polonji je podal danes mini-
sterskemu predsedniku dr. Wekerle svojo de-
misijo.

Natakar umrl za otrpnenjem tilnika

PRAGA 30. V občinski hiši v Kraljevih
Vinogradih je pred tremi dnevi umrl neki
natakar. Razparanje mrtvega je pokazalo, da
je umrl za otrpnenjem tilnika. Ker sta obo-
leli še dve drugi osebi izmed služabnega
osebja, so do 2. februarja zaprli prostore,
ki služijo za zabave. Zdravniki menijo, da
nista omenjeni osebi oboleli za otrpnenjem
tilnika.

Konferenca neodvisne stranke.

BUDIMPEŠTA 30. Neodvisna stranka
je imela zvečer konferenco. Naučni minister
Apponyi je predlagal resolucijo, v kateri
stranka izjavlja, da odobruje delovanje Po-
lonji-ja kakor pravosodnega ministra ter da
mu zato izreka popolno priznanje. Stranka
obžaluje njegov izstop iz ministerstva in pri-
čakuje z zaupanjem razsodbo sodišča.

Francoska zbornica.

PARIZ 30. Zbornica je pričela razprav-
ljati o predlogi glede novega zakona o svobodi
sestajanja. Na sinočni seji je bil s 454 proti
86 glasovi vsprejet skupni proračun.

Francoski senat.

PARIZ 30. Senat je vsprejel skupni
proračun s 265 proti 12 glasom ter je
odobril kolektivni davek 2% na inozemske
vrednostne papirje.

Grozna nesreča v Redenskem rud- niku.

METZ 30. Glasom poročila rudniškega
ravnateljstva Saarbrücken so sedaj potegnili
iz jame vse mrtve rudarje, izvrzeli 4, ki so
še zasuti, in 5, katerih usoda je še neznan. Mrtvih
je 148. Popoldne se vrši pogreb.

PARIZ 30. Predsedniku Fallieresu se je
nemški cesar zahvalil za izraz sožalja povodom
katastrofe v redenskem premogovniku.

REDEN 30. Danes se je podalo v jamo
več višjih uradnikov, ki so konstatovali, da je

ogjenj ugasnil in da se ni več bati nadaljne
eksplozije. Vseh 24 ranjencev, ki se nahajajo
v lazaretu v Neunkirchenu, je že izven ne-
varnosti Pogreba se udeleži tudi princ Fri-
derik Leopold.

REDEN 30. Pogreb ponesrečenih rudar-
jev se je vršil predpoludne ob velikanski ude-
ležbi. Kakor zastopnik cesarja Viljema je bil
navzoč princ Friderik Leopold. Izjavil je, da
je prišel po nalogu cesarjem, da izreče
ostalim najodkritosrčneje sožalje ter da vidi,
kako da je treba pomagati. Tolažilno je, da
je vsak storil svojo dolžnost. Tudi trgovinski
minister je imel govor, ter rekel, da bi bil
cesar najraje sam prišel na mesto nesreče,
da izreče rudarjem svoje sožalje. Na to so
imeli duhovniki obeh obredov nagovore.

Vdova admirala Makarova okradena.

PARIZ 30. Iz Nice javljajo, da je bila
tamkaj okradena gospa Makarov, vdova ad-
mirala, ki je za časa rusko-japonske vojne
ponesrečil pred Port Arturjem na oklopniči
„Petropavlovsk“. Gospej Makarovi so tatje
odnesli iz njenega stanovanja vse dragulje,
več sto tisoč frankov in vsa odlikovanja ad-
mirala, ki jih je podelil car.

Nova postaja za izseljence.

WASHINGTON 30. Senat je vsprejel
zakon, da se v New-Orleansu ustanovi postaja
za izseljence.

Kuga v Avstraliji.

SIDNEY 30. (Nemška kabelska družba).
Tukaj sta bila od 18. januarja naprej 2
sumljiva in 12 slučajev kuge. Stiri osebe so
za kugo umrle. Tudi v Kempenyu je neka
oseba umrla za kugo. Istotako so v Queens-
landu konstatovali več slučajev. Tukajšnji
izbruh kuge je smatrati tem nevarnejši, ker o
so poleg navadne kuge konstatovali tudi
pljučno kugo.

Dementi glede eksplozije v beligrad- ski kraljevi palači.

BELIGRAD 30. (Iz uradnega srbskega
vira) Popolnoma izmišljena so poročila raz-
širjena v inozemstvu, o eksploziji v kraljevi
palači in o atentatu izvršenem na kralju.
Razun neznanke že znane eksplozije smodnika,
ki ni napravila nikake škode, in ki se je do-
godila v sled nemarnosti služabništva v stano-
vanju prestolonaslednika, ki je oddaljeno od
kraljeve palače, se ni pripetilo ničesar.

Guverner na Jamaiki.

LONDON 30. Glasom poročila lista
„Globe“ je bila demisijska guvernerja na Ja-
maiki vsprejeta.

Italijanska zbornica.

RIM 30. Na današnji seji zbornice je
bilo prečitano pismo predsednika Bianchieri-
ja, v katerem sporoča, da odstopa kakor pred-
sednik zbornice vsled imenovanja tajnikom
vitezkih redov in radi zdravstvenih ozirov.
Minister je izjavil, da se je skušalo Bian-
chieri-ja pregovoriti, naj še ostane na svojem
mestu, toda brez uspeha. Zbornica je vzela
pismo na znanje. Na predlog podpredsednika
Gorio, ki je predsedoval, je bila seja v zna-
menje žalosti radi smrti bivšega ministerskega
predsednika Saracco zaključena.

R u s i j a.

Atentat na ravnatelja jetnišnice.

PETROGRAD 30. V glavni ulici mest-
nega dela Vasiljevski Ostrov so predpoludne
neznane osebe z revolverjem ustrelile ravnate-
lja jetnišnice Gudima, nekega jetniškega
paznika so pa ranile. V ječi, ki jo je vodil
Gudima, se nahajajo poglavito politični
ujetniki.

Prvotne volitve za duma na Ruskem.

PETROGRAD 30. V guberniji Kaluga
je bilo na volitvah v mestih izvoljenih 18 vo-

lilnih mož, med temi en monarhist, 2 pristaša
desnice brez stranke, 3 zmerni brez stranke,
1 oktobrist in en pristaš stranke mirne zdru-
žitve.

PETROGRAD 30. Iz brzojavk, dospelih
semkaj od 25. do 28. t. m. o izidu volitev
zaupnih mož kmetskih in delavskih kurij ter
malih posestnikov, kaže se nastopni rezultat:
Od 4982 že izvoljenih zaupnih mož je 1761
monarhistov in njihovih pristašev ter 1956
zmernih. Od ostalih je 65 kadetov in njihovih
pristašev. Izmed 2212 zastopnikov malih po-
sestnikov je 1036 svecenikov. Za časa volitev
se ni mir nikjer kalil.

Škedenj pri Trstu — nemška kolonija?!

Kakor je znano čitateljem „Edinosti“ je
pred letom dnij nemški „Schulverein“ s po-
močjo „Südmarke“ in ob zanimanju tukajšnjih
pangermanov otvoril v Škedenju nemško za-
sešno šolo. Na to šolo so poklicali učitelja;
primernege tem razmeram: Nemca iz Česke,
ki je vrhu vsega še — protestant! Da bi pa
nesposodbnost ne prišla v javnost, je tudi ta
zasebna šola poverjena deželnemu nad-
zorniku in ne — kakor druge ljudske šole —
okrajnemu šolskemu nadzorstvu. Zakaj
da so to šolo podredili drugemu delokrogu
— to nam bi mogli pojasniti na našem na-
mestništvu. Zakaj se je torej ta šola izročila
nadzorstvu deželnega šolskega nadzornika?!
Kajti čudno je na vsaki način, da ima ravno
ta nemška šola v naši slovenski okolici ne-
kako prednost pred drugimi zasebnimi šolami,
oziroma vrta, naj si bodo že v mestu ali v
okolici. Mi res ne bi poznali drugega vzroka,
nego okolnost, da je — nemška! Le ta
okolnost jej je mogla podeliti prednost. Pa
to samo na sebi ne bi bilo še toliko značilno.
Velekarakteristično nam postaja se le, če po-
znamo pravi namen nemške šole v Škedenju.
Potem pa je povsem jasno vsakomur, zakaj
da ta šola živi posebno naklonjenost drža-
vni šolskih faktorjev. Namen tej šoli je ger-
manizacija slovenske mladine. To trditev
našo podkreplja dejstvo narodnost rečeno
šolo obiskujejo otroci. Da se je ta šola vsta-
novila samo za nemške otroke, mi
ne bi črhali niti besedice proti njej. Temu
pa ni tako, ker nago, suho dejstvo je, da je
med 44 otroci, ki obiskujejo šolo, samo 14
Nemcev, vsi drugi so pa Slovenci!!

Ker ima šola služiti le namenu germani-
zacije, tudi pouk na tem zavodu se ne vrši
tako, da bi služil v pospeševanje splošne
naobrazbe dece, kateri cilj se more dosežati
jedino le s pomočjo materinega jezika. Tu
pa se slovenskemu otroku vtepa nemški jezik
načinom, ki pomenja trpinčenje slovenske
mladine! To je — da rabimo edino pravi
izraz — nečloveško! Učitelj nemške
šole v Škedenju je prišel iz čeških Nemcev,
ne umeje seveda niti besedice ne slovenskega,
ne italijanskega jezika. A poznanje deželnih
jezikov je conditio sine qua non za posre-
dovanje pouka na nemški šoli, ki jo obisku-
jejo — Slovenci!! Vrhu tega pa rečeni učitel-
ji ni le Nemec po rodu, ampak tudi po
političnem mišljenju — je oster slavofob od
temena do podplata, kakor so sploh vsi tisti
gospodje, ki prihajajo od tam gori na tukaj-
šnje državne šole.

Kakov da mora biti pouk ob takih raz-
merah — sodbo o tem prepuščamo razsodnim
in razumnim ljudem sploh, in ne samo peda-
gogom. Mož ima očitno najbolj namen, da
vvede tudi pri nas — poznajnske raz-

itd... Bodi ti zemljica lahka, ljubi pri-
jatelj....“

Tak nekrolog vdobi namreč dandanašnji
že skoro vsak hlapec.

Ko je bil slavni mož to napisal, je še
enkrat vse prebral ter pristavil tuintam kakšno
vejico ali pa prečrtal kakšen pridevnik.

Ko pa je prišel do „lahke zemljice“, se
je spomnil nakrat, da bo moral prasniti tudi
en nekdanj pod njo. Mrzel pot ga je oblihl.
Smrti se ni zbal, tega ne. A spomnil se je,
da je oni, ki bi imel pisati njegovo nekrolog,
že umrl — t. j. jaz.

„Za boga!“ je vskliknil. „Kako lahko
bi me bila zadela tu-le kap, in jaz, slavni
Gabrijel, bi moral na oni svet brez poštenega
nekrologa. Temu treba odpomoči.“

Vzel je klobuk in zdiralj vun, da bi
našel koga, s katerim bi sklenil slično pogodbo,
kakor jo je bil z mano.

Podpisani listič pa je pustil na mizi.
Postrešček si ga je ogledal, zmajal z glavo,
ga zmedral in stlačil v žep.

Postrešček je bil jedini, ki je zbral moj
nekrolog. Drugače sem umrl brez njega. Pa
ga tudi nisem potreboval, ker sem se kmalu
nato — zbudil iz svojih sanj.

PODLISTEK.

Nekrologist Gabrijel.

(Spisal Ferdo Plemič.)

Sanjalo se mi je, da sem umrl. Jedva se
je raznesla novica o moji smrti med moje
znance, že je bil pisatelj in pesnik Gabrijel v
kadepolem stanju.

Prijemati so ga jeli razni krči in vidno
so se mu dvigala prsa, dvigala in napenjala
tem grozila počiti. Da si opomore v tem svo-
jem kritičnem stanju, je pozival markerja in
si ukazal prinesiti fino smodko in črnilo.

Pesnik in pisatelj Gabrijel mi je bil
namreč obljubil še za časa mojega življenja,
da mi napiše imeniten nekrolog po mojem
definitivnem odhodu. Obljubila sva si to drug
drugemu. Mene je torej smrt poprej vzela, in
zato je bil slavni Gabrijel v onem nadepol-
nem stanju in zato si je bil naročil fino smodko
in črnilo.

Nažgal si je dobri mož dehteči klinček,
prijel pero v roko, nagubančil čelo ter jel
premišljevali o mojih zaslugah za narod in
domovino.

Dolgo je premišljeval.

Slednjič ni našel nič, čisto nič.

To je povsem naravno.

Literarno je bila po Gabrijelovih nazorih
jedina korifeja — on sam. Zato mu ni prišlo
niti na misel proslavljati koga drugega, naj-
manj pa mene, s tega stališča.

Časten občan nisem bil niti v najmanjši
vasici, časten člen pa tudi ne v nobenem
društvu.

„Sedaj pa piši nekrologe takim ljudem!“
je vzdihnil pesnik in pisatelj Gabrijel ter pri-
tem pogledal skozi kavarniško okno.

Oči se mu razširile z zadovoljstvom,
mimo kavarne je namreč hitela vitka, tenka,
suha gospodična, tako vitka, tako tenka, da
je same vitkosti in tenkosti ni bilo nič.

„To je pravi ženski ideal!“ je vzdihnil
slavni Gabrijel in pri tej prici se je spomnil
same. Ko sem bil namreč še živ, posedal
name včasih z Gabrijelom ob oknu ter bral ča-
sopise, Gabrijel pa je strmel na ulico. In če
je prihitala kakšna posebna vitkost mimo
kavarne, me je on vselej sunil med rebra.

Mislil, da sem jaz ravno vsled teh sun-
kov slednjič tudi umrl, ker pravega povoda
svoji smrti res nisem vedel.

mere! Tudi za to svojo trditve moremo navesti dejstvo, ki mora vsakomur pognati v lice rudečice jeze in ogorčenja. Da ima ta učitelj pred očmi le ideje in namene Schulvereina in Südmarke, za to govori nezasišano dejstvo, da je ta misijonar matere Germanije drzno zahteval od učitelja veronauka, da mora tudi krščanski nauk poučevati izključno le v nemškem jeziku! Vele je v svoji protestantsko-nemški drznosti in obzornosti: „Sie, katholischer Geistlicher, sie müssen den katholischen Religionsunterricht nur in deutscher Sprache beibringen!“

„Ali ste ga čuli?! Sie müssen — vi morate! Pa da niso to poznanske razmere! Pa da ta učitelj ni pravi pravcati hakatist!! Človek mora imeti občutek, kakor da je preseljen tja gori na Prusko — v deželo nasilja in barbarstva proti nesrečnim Poljakom. Istotako zapovedujejo tam poljskim sirotam, da morajo že v prvem razredu tudi veronauk poslušati v nemškem jeziku!“

Torej kakor v Prusiji! Ali državnim šolskim oblastim, ki take razmere ne le tolerirajo, bodi povedano, da se igrajo z ognjem, ki mora prej ali slej smoditi državne interese! Če je brutalna germanizatorna politika proti Poljakom v Nemčiji vzrastla za prusko državo in pravo kalamiteto, ki jo pokriva s sramoto pred vsem civiliziranim svetom: kakih sadov mora taka šolska politika dozoreti še le v naši Avstriji, kjer Slovani ne tvorijo — kakor Poljaki v Nemčiji — le razmerno malega odstotka vsesкупnega prebivalstva marveč večino! Do kakih zaključkov mora priti slednjič ta večina?! Ali ni, da mora to prebivalstvo prej ali slej priti do tega, da začne resno razmišljati o usodnem vprašanju: česa imam še pričakovati od take države in nje uprave?! Čim sta glava in srce prebivalstva siljena odgovorjati na taka vprašanja, je to toliko, kakor da je začela slana padati na življenske interese države, ako ne na — življenske pogoje.

Gospodje se igrajo z ognjem; pa naj se igrajo, ako menijo, da morejo nositi odgovornost pred sodnim stolom: pravice, humanitete prave civilizacije in lastne dolžnosti, vsprejete po svečani prisegi!

Zelo važno je namreč vprašanje, je-li veliki Nemec in protestant na šoli v Škedenju iz lastne inicijative tako apostrofiral katoliškega učitelja veronauka, ali pa — na povelje viših?!

Vse eno: ali je zagrešil, ali pa po višem povelju: slučaj je nezasišan in zasluži in izživlje najodločnejšo reakcijo. Slovenskim staršem je (ako imajo le iskreno sočutja do svojih lastnih otročičev) v neizogibno dolžnost, da nastopijo z najodločnejim protestom proti temu da bi se v šolah na naši zemlji uvajale do neba višječe poznanske razmere! Ali tu ne mislimo le na one starše, ki imajo svoje otroke v nemški šoli, ampak vsemu slovenskemu in italijanskemu prebivalstvu v Škedenju je v dolžnost, da se kako lev vspne proti tej schulverainski in südmarkovski drznosti! Zavedni možje v Škedenju — dajte, storite korake za reakcijo!

Zadnje besedo gospodom na namestni šoli. Opozorjeni so. Ni pa naša dolžnost, da bi jim govorili o njihovi dolžnosti vsprito dejstev in dogodkov, ki smo jih navedli. Le to jim ponavljamo še enkrat: nikar naj sene igrajo z ognjem!

Pomen izida volitev v nemški državni zbor.

Pomen izida glavnih volitev v nemški državni zbor označuje neko zanimivo berlinsko pismo v „Grazer Tagespost“ tako-le:

„Dosedanji vspehi volitev dokazujejo, kako težko je ob splošni volilni pravici kaj proročati. Dve pričakovanji pa, sta se uresničili. Prvič velika udeležba na volitvah (v enem berlinskem okraju se je udeležilo volitev do 87 odstotkov). V drugič pa potreba veliko večega števila ožjih volitev, nego zadnjič. To priča o velikem razcepjenju strank. Cesar pa ni nikdo pričakoval, je poraz socialistov. Vseučilišni profesor Leiszt je pisal že tikoma pred volitvami: „Socijalna demokracija poviša izdatno svoje glasove, ali da bi se temu primerno povišalo tudi število nje mandatov, tega ne pričakujejo menda tudi optimisti v stranki.“

Prislo je drugače: socijalna demokracija ne le da ni povišala števila svojih mandatov, marveč jih je že v glavni bitki izgubila 18. Ta izguba se utegne na ožjih volitvah še povečati. A pomisliti je, da ima nemška socijalna demokracija izbiran agitacijski aparat, ki je deloval neprestano. Njej je pomagalo globoko ogorčenje nižjih in srednjih slojev radi dragine mesa in kruha. Ali izid volitev priča, da so tudi sanjam socijalne demokracije o samogospodstvu potegnene meje v družabnem življenju. Dalje dokazuje izid volitev, da neprestana pretiravanja in zasmehovanja niso prava taktika za prvotno trezno in domoljubno nemško ljudstvo. Volilne laži so samo ob sebi umevna stvar pri vseh strankah, ali tudi najboljja jed postaja neokusna za nemški želodec, ako je preveč paprike v njej. Kaj tacega je le za kak madžarski želodec, ali za kakega camorra-Sicilijanca. Da vidimo, ali se bodo socijalno-demokratski voditelji znali koristiti na tem praktičnem pouku?!

Berlinsko pismo jako obžaluje, da se narodno-sovražni blok ni začel rušiti na strani centra. Kajti v socijalni demokraciji dremlejo čisto — pravi pismo — zlorabljeni kulturne sile, ki se sedaj razvežejo, dočim centrum krije neprestano prežečo reakcijo. Vendar pa navstane vsled poraza socijalne demokracije mala sprememba v skupni sliki državnega zbora. Večina od 13. decembra (ki je odklonila kredite za južno Afriko) se ne da več vspostaviti niti s poljskimi in velfskimi pomnoženimi četami. Posebno ne ob narodnih vprašanjih. Drugače pa bo ob kulturnih vprašanjih. V tem pogledu se ni smeti udajati nobenim iluzijam.

Sodstvo v Stari Srbiji in Makedoniji.

Poznana je beseda: kadija te toži, kadija te sodi. To je bil za krščane sodnik v turški državi, in je še danes glavni princip pravde. V Bosni in Hercegovini danes ni več tako in je v tej avstrijski koloniji „kadija“ nadomestil orožnik z vsemi atributi — kadije. V Stari Srbiji in Makedoniji je gori navedeno načelo še v polni moči in iz istega izhajajo najhujše nadloge Slovanov v teh turških pašalikh.

Evropi in Turčiji je dosedaj — bolj ali manje iskreno — da vsaj nekako olajšata boli raje z uvedenjem evropske žandarmerije in finančne kontrole. V tretji reformi, v oni policije, „humanna“ Evropa se ni prišla do tega, da bi rekla ne belo ne črno, in tako je prepuščena „valijem“ in „hajmakom“ popolna oblast nad „puntarsko“ rajo. Sedaj pa je došla — zdi se — na dnevi red reforma sodstva, ki smo jo gori karakterizirali z drastično besedo: kadija te toži, kadija te sodi!

Lokava porta se je požurila, da preteče Evropo, da ustanovi neko novo, izredno sodišče v Solunu, v katerem bodo trije člani mohamedanci in — en krščan. Ta „svojevoli“ korak ne more biti drugega, nego zapreka reformi sodišč, pod katero se more razumeti le zamena turških sodišč s krščanskimi v prvi vrsti, a zatem uveljavljenje modernih zakonov na mesto kadijeve samovolje.

Počakajmo, da vidimo, kako se bodo stvari dalje razvijale, a danes moremo zaključiti: brat bolgarski, obvaraj te Bog pred dobro voljo turško in — iskrenostjo evropskih reformatorjev!

Najnovejši dekret rimske stolice o glagolici.

Kongregacija sv. obredov je izdala odlok, ki določuje rabo glagolice. Ta odlok preključuje vse predpise z dne 5. avgusta 1898 in sledeče. Sedaj se nalaga škofom, da sestavijo zapisnik vseh cerkva, v katerih se rabi privilegij glagolice in sicer vsaj do konca meseca julija t. l., ter ga pošljejo v Rim; ta privilegij pa živijo samo tiste cerkve, o katerih se, ne le po domnevanju, ampak z gotovimi spomeniki in z gotovimi pričami dokaže, da se je v njih glagolica rabila brez prestopa v svetih obredih od l. 1868 do sedaj. Ne prištejejo se tiste cerkve, v katerih sta se pri latinski slovesni sveti naši običajno pela list in evangelij v glagolici, še manj, če sta se pela v hrvaščini. Potem določa kongregacija sv. obredov:

1. Ker hoče Apostolska stolica glede rabe staroslovenskega jezika v bogoslužju to, kar je nekoč privolila, določiti z jasnimi mejami, naj vsi pojmi, da se mora ta raba smatrati kakor kraljevni privilegij, ki je dan za nekatere cerkve, in ne kakor osebni privilegij, dan nekaterim duhovnikom. Zato duhovniki, ki znajo staroslovenski jezik, ne bodo mogli rabiti tega jezika v cerkvah, ki ga nimajo. 2. Ko bo zapisnik objavljen, ne bo smel nihče več rabiti v drugih cerkvah slovenski jezik. Če kak svetni ali redovni duhovnik stori drugače, bo takoj suspendiran od maše in drugih obredov, dokler ga ne odveže Apostolska stolica. 3. V cerkvah, ki uživajo privilegij glagolice, se bodo smeli sveti obredi javno in slovesno opravljati edino le v staroslovenskem jeziku, in ni dovoljeno vmešavati kak drugi jezik (razen v slučajih, ki je določen v členu 11.). Knjige, ki se bodo rabile pri obredih, bodo tiskane z glagolskimi črkami in potrjene od Svete stolice. Vsaka druga knjiga, ali tiskana z drugimi črkami, ali brez potrjenja od Svete stolice, je prepovedana. 4. Kjer hoče ljudstvo odgovarjati duhovniku ali pevati kak del maše, tudi če ne v staroslovenskem jeziku, mu je to dovoljeno v privilegiranih cerkvah. Da se to olajša, more škof, a samo za vernike, dovoliti, da se tiskajo ročne knjige z latinskimi črkami namesto glagolskih. 5. V cerkvah, ki imajo brez dvoma privilegij staroslovenskega jezika, se more pri delitvi zakramentov in zakramentalij rabiti obrednik tiskan v slovenskem jeziku, da je le pregledan in odobren od Svete stolice. 6. Škofje naj z vso skrbjo pospešujejo v svojih semeniščih učenje latinskega in staroslovenskega jezika, da bodo mogli vsaki škofiji dotični duhovniki rabiti pri obredih ta ali oni jezik. 7. Škofje morajo če potreba drugače zahteva, pred posvečenjem določiti klerike, ki bodo služili v latinskih ali v staroslovenskih cerkvah, in sicer ko so se prepričali o volji in o zmožnosti onih, ki jih naj posveče. 8. Ako kak duhovnik, ki je nastavljen pri cerkvi z latinskim

jezikom, mora opraviti slovesni obred v drugi cerkvi, ki ima privilegij staroslovenskega jezika, mora tam pevati mašo in brevijar v staroslovenskem jeziku; dovoljeno mu je privatno dokončati oficij v latinskem jeziku. Ako mora duhovnik, nastavljen pri cerkvi v staroslovenskem jeziku, opraviti slovesni obred v latinski cerkvi, mora pevati brevijar in mašo latinsko; privatno more opraviti brevijar glagolsko. 9. Duhovniki od latinskih cerkva morejo maševati privatno v staroslovenski cerkvi latinsko. Duhovniki od glagolskih cerkva v latinskih ne morejo tudi privatno maševati glagolsko. 10. Kjer se je utrdil običaj, da se pri slovesni maši list in evangelij, ko sta se odpela latinsko, pevata še staroslovensko, se more ta običaj še dalje ohraniti. Pri župnih mašah je dovoljeno po evangeliju prebrati ga še v ljudskem jeziku za pouk vernikom. 11. Tudi v cerkvah, ki imajo privilegij staroslovenskega jezika, se morajo, ako kak vernik zahteva, krst, zakon in drugi zakramenti izvršiti po rimskem obredniku latinsko, tudi javno, tako tudi obredne molitve za mrliča, in je duhovnikom prepovedano se taki volji ustavljati. 12. Pri propovedi besede božje in pri drugih bogoslužnih opravilih, ki niso strogo liturgična, je dovoljeno rabiti slovenski jezik po koristi in zložitosti za vernike, oziroma se na splošne določbe kongregacije sv. obredov. 13. Škofje v onih krajih, kjer je v rabi ljudski jezik, naj skrbijo, da se molitve in pesmi, ki jih hoče ljudstvo rabiti, enako prevedejo, in sicer zato, da če ljudstvo prehaja od ene škofije v drugo, ne najde drugih različnih molitev in pesmi. 14. Nabožne knjige, v katerih so bogoslužne molitve za vernike preložene v ljudski jezik, morajo biti pregledane in potrjene od škofov.

Dogodki na Ruskem.

Kozaški polk dezertiral.

Iz Šangaja poročajo od 29. t. m.: General tatarov Enšu v Kirinu javlja, da je neki kozaški polk, ki je bil nastanjen severno od Čangšu, dezertiral, vzeši seboj brzorelne topove. Polk se nahaja sedaj baje na mongolski meji ter se skuša preživljati s plenjenjem.

Atentat z bombami v Stolipinovem dvorcu.

Iz Petrograda poročajo, da je preiskava glede atentata z bombami v Stolipinovem dvorcu zaključena. Na podlagi preiskave bo vlozena tožba proti Terentjevu in Klimovu, ki sta zaprta v Petropavlovski trdnjavi.

Drobne politične vesti.

Češki deželni zbor. — Z Dunaja poročajo: Ministerski predsednik baron Beck je imel z načelniki raznih strank na Češkem konferenco, na kateri se je sklenilo, da se deželni zbor češki skliče letos na drugo zasedanje: prvič dne 10. februarja, drugič pa na 10. decembra. Prvo zasedanje bo trajalo do 23. marca t. l.

Dnevne vesti.

Naše sodne razmere. Pod tem naslovom priobčili smo včeraj članek, v katerem smo opozorili čitatelje na nekatere nedostatke v zemljknižnem uradu in posebno na odredbo predsedništva okrajne sodnije, da morajo stranke same iskati in zopet spravljati knjige na njih mesto. Danes smo izvedeli, da ni predsedništvo samo izdalo tega od nas grajanega naloga, ampak da si je uradnik, ki je imel nalog naznaniti tozadevno odredbo predsedništva zemljknižnim uradnikom, raztolmačil ta nalog v znanem smislu in gatako priobčil v zemljknižnem uradu. Želeli je, da bi se taka neljuba nespornost ne ponavljala, ker le škoduje ugledu sodnije in brez potrebe razburja stranke.

Vzgoja kat. svečeništva v Nemčiji in pri nas. Govoreča o lepem vspehu katoliškega centra na državnozbornih volitvah v Nemčiji, slavi „Gorica“ veliko naobrazenost katoličanov v Nemčiji. Mi pa si dovoljujemo izreči svoje mnenje, da na teh vspehih ima v veliki meri naobrazenost katoliškega svečeništva v Nemčiji, torej — vzgoja te duhovščine, ki se vrši ravno v nasprotni smeri, nego pri nas. Pri nas izključujejo mladega teologa iz sveta in ga hermetično zapirajo pred javnostjo. V Nemčiji je to ravno narobe: pošiljajo ga v svet. Pri nas se vzgoja duhovski naraščaj med ozkimi zidanimi semenišči, v Nemčiji pa — na vseučiliščih, kjer živi teolog istotako svobodno kakor drugi dijaki. Posledica je naravna: pri nas se je absolvirani bogoslovci res veliko učili, ali naobrazba njegova je jednostranska, v sledi česar nima bogoslovci, izstopivši iz semenišča in vstopivši hkratu v praktično življenje, potrebnega širšega obzorja. Drugače je z bogoslovci v Nemčiji, kjer mu dajajo prilike, da se vsestranski naobrazuje in da pravočasno spoznava življenje in ljudi od vseh strani.

Vemo, da naleti ta naša trditve na oster odpor, ali — resnična je vendar.

Vprašanje priznanja izpitolov, položenih v Italiji. V listih čitamo, da sta se posl. Malfatti in Rizzi v imenu italijanskih poslancev predvčeršnjim predstavila naučnemu ministru dru Marchettu radi gornjega vprašanja. Minister je pojasnil poslancema temeljne poteze naredb, ki se ima izdati ob

gornjem vprašanju. A predno izide ta naredba, se bodo še vršila pogajanja med naučnim ministrom in italijanskimi poslanci. Vsebinske navedbe ostane zaupna do nje objavljenja.

Organizacija železničarjev. Pod tem naslovom smo prinesli dva obširna dopisa ter obvestili, da so uslužbenci in uradniki železnice dne 28. decembra m. l. predložili ravnateljstvu južne železnice ne pretirano spomenico. Glavne točke spomenice so: 30% zboljšanja plač vseh uslužbencev v Trstu, nedeljski počitek, regulacija službe pri prometu, 8 urni delavnik v uradu in sicer od 8. ure zjutraj do poludne ter od 2. do 6. ure zvečer, in še druge malenkosti. Pourni delo naj bi se posebej plačevalo, kakor je že to uvedeno na drugih postajah južne železnice, n. pr. v Gradcu in na Dunaju. Kar je pod istim gospodarjem drugod v veljavi, pravično bi bilo tudi tukaj. Ali kaj se hoče, židovski kapital je gospodar, in ta vedno izkorišča uboge uslužbence, kjer in kolikor le more.

V tork popoldne ob 3. uri pozval je postajevo vse zastopnike uslužbencev ter jim slovesno izročil — odgovor ravnateljstva na njihovo spomenico! Poslednji so uljudno sprejeli odgovor ter pripomnili, da skličejo shod vseh uslužbencev. Shod se je vršil sinoči ob 8. in pol uri v delavskem domu. G. Kopač je otvoril zborovanje ter pozdravil navzočo ogromno maso železničarjev. Besedo je dobil delavec gosp. Končnik ter je prepričevalno v kratkih besedah raztolmačil odgovor ravnateljstva. Potem je prečital in prevedel odgovor v slovenski jezik g. Zupančič, uradnik južne železnice. Gladnim uslužbencem, ki so nestrpno pričakovali, da jim da ravnateljstvo krvavo zasluženi kruh — primerno plačo, je slo vse — žal — po vodi. Izvzemši nekatere primerne ureditve službe pri prometu, se ravnateljstvo iz ogromne organizacije šali. Na primer, v uradu (izven uslužbencev, ki imajo s strankami opraviti) urnik od 9—12 ter od 3—8 ure zvečer!! Za purno plačilo odgovor niti ne omenja. V imenu kurilnice je govoril g. Ukmar ter se izjavil solidarnim za nadaljnje postopanje. V imenu italijanskih socijalnih demokratov je govoril g. Panini, ter zagotovil skupno postopanje vseh delavcev sploh, pristanišča in Lloyd-a. Rekel je: železnica, ki svoje popotnike tako slabo prevažuje, da med vožnjo dež in sneg nanje pada ter se jim dogajajo druge nezgode, ne more svojih uslužbencev kristjansko plačevati. Potem je stavil predsednik odgovor ravnateljstva na glasovanje še li vsprejme ali ne; splošen odgovor je bil — ne! V kratkih potezah sestavili so nato drugo spomenico in sicer: Odgovor južni železnici se ne more vsprejeti, ter se pričakuje definitivni odgovor do ponedeljka, do 6. ure zvečer.

Veliki narodni ples dne 3. februarja ostane v neizbrisnem spominu vsem, ki se ga udeležijo. O tem se prepričajo naši rodoljubi dne 3. februarja; o tem se prepričajo, ako prečitajo izredno bogati in zanimivi program tega večera. Ker smo že nekočkrat omenili glavno vsebino velike prireditve, upamo, da ustrežemo našim čitateljem, ako priobčimo, — kakor smo obljubili, program o podrobnostih. I. Ples — v veliki dvorani in v Sokolovi dvorani. Plesalo se bo od 9. ure zvečer do 4. ure zjutraj. Igral bo popolni orkester tukajšnjega pešpolka. II. Srečolov v krasni dvorani „Slavj. Čitalnice“. 200 sijajnih dobičkov!! Dobitke razdelijo naše narodne gosp. dične. III. Veliki boj s koleki, ki bo to leto posebno interesanten že z ozirom na veliko število koleko ki se stavijo v cirkulacijo in z ozirom na krasne dobitke (5), ki jih dobijo one gospodične ki se izkažejo, da se dobile največ kolekov. IV. Veliki dalmatinski bazar brata Dalmatina. V. Čudozor: 3 aparati: Privikrat v Trstu; Slike iz rusko-japonskega bojišča; Potovanje po Rusiji itd. VI. O polonoci se zbere u vestibulu „Nar. doma“ kostimirana povorka, krene v veliko dvorano in skozi vse druge prostore v restavracijsko dvorano, kjer se priredi VII. Veliki varieté! Nastop svetovnoznane čarovnika Višnu-Sive, petje igranje itd. — Vstop le 10 novč. (Pride še.)

TRŽAŠKA MALA KRONIKA.

Kmalu je prišel v roke. Gospa Alojzija Vadlanjak, stanujoča v Kolonji št. 38. je prijavila včeraj v jutro na vse zgodaj na policijskem komisariatu v ulici Luigi Ricci, da so jej neznan tatovi predsinocnim mej 8. in 9. uro — ko nje ni bilo doma — ukradli iz stanovanja več dragocenosti, v skupni vrednosti 100 kron.

Malo pozneje, ko je gospa Vadlanjak vložila svojo prijavo, je bil pa aretovan neki Anton F., na katerega je padel sum, da je ali on sam izvršil tatvino, ali se pa vsaj iste vdeležil. In glej: ko so ga preiskovali, so našli pri njem eno zapetnico in eno torbico, ki sta bili ukradeni gospej Vadlanjak. Seveda so djali ptička takoj v — kletko, ki je v ulici Tigor.

Sumljivi ptički. Predsinocnim je bil v gledališču Politeama Rossetti maskiran ples. Kakor navadno ob takih prilikah, je bilo še pred začetkom plesa veliko mask in polno ljudi po ulicah. Mej to množico so pa krožili tudi taki ptički, ki iščejo prilike, da kaj ukradejo. Policijski agentje so aretovali pred-

Na Svečnico, dne 2. februarja t. l. je Veliki Trgovski ples Čisti dobiček služi za vzdrževanje trgovskega pouka.

močnjim 5 tacih ptičkov, in sicer 18-letnega Alberta R., 23-letnega Andreja M., 18-letnega Marija F., 19-letnega Josipa J. in 20-letnega Antona D. Na policiji so jih vzeli na zapisnik in jih djali pod ključ.

Bil je tepen. 12-letni dečko Ivan Spazal, stanujoči v ulici di Pozzachera št. 5, je šel predinočnim na pomožno postajo društva „Igea“, kjer je povedal zdravniku, da ga je malo prej v ulici di Donota pretepel neki Josip K., ki stanuje v zagati degli Scalini. Dečko je bil res ranjen nad desnim očesom in vrh glave. Dejal je, da ga je imenovan človek pretepel brez vsakega poudara. Zdravnik mu je izpral rane in mu povezal glavo, a zatem je šel dečko na policijo in tam vložil ovadbo proti Josipu K.

Pretel mu je z nožičem. Predvčerajšnjim popoldne okoli 3. ure sta se slučajno sšla v ulici di Rena krošnjarja 33-letni Ivan V., stanujoči v isti ulici, in 19-letni Karol Lorusso, stanujoči v ulici S. Maria Maggiore. Dva krošnjarja sta svedela dva konkurenta, in kakor taka se gotovo ne vidita rada. Ivan V. je pristopil k Lorusso in mu očital, da mu dela konkurenco. Ker mu pa odgovor, ki mu ga je dal Lorusso, ni bil po volji, je vzel Ivan iz žepa nožiček ter je z istim zagrozil svojemu nasprotniku. Ta je pa pozval redarja in dal Ivana aretovati.

Nedolžen? Na zahtevo sobarja Lloydovega parnika „Amphitrite“, Tomaža Radoniča, je bil včeraj aretovan 18-letni pomorščak Hjeronom F., ki je bil ukraden na istem parniku. Radonič trdi namreč, da mu je Hjeronom ukradl za kakih 170 kron denarja. Na policiji je pa Hjeronom odločno trdil, da je nedolžen. Vendar so ga vzeli na zapisnik in ga pridržali v zaporu.

Onega, ki je ukradl suknjo slugi zavarovalnice proti nezgodam, so vendar našli in aretovali. Policija je namreč izvedela, da je avtor te tatvine 22-letni Karol D., stanujoči v ulici Chiozza. Včeraj v jutro ob 7. uri je šel eden policijskih agentov na njegovo stanovanje in ga aretoval. Na policiji je bil tat vzet na zapisnik in potem djan pod ključ.

Neznani tatovi. Perici Mariji Martellanc, stanujoči v Barkovljah št. 238, so ukradli za kakih 24—30 kron perila, ki ga je bila djala sušiti blizu njenega stanovanja.

Perica Ivanka Petelin, stanujoča na Greti št. 339, je prijavila na policijo, da jej je neznan uzmovil v veži hiše št. 1 v ulici sv. Spiridijona ukradl veliko culo perila, kateremu ona ne ve vrednosti.

Trgovski pomočnik Alojzij Zumin, ki je v službi pri jestvinčarju V. Vigele v ulici del Belvedere, je prijavil včeraj na policijo, da mu je bil na južni železnici ukraden dvo-kolesni voziček, vreden 40 kron.

Neznan žepni tat. Marija Ritossa, ki stanuje v ulici Vittorio Alfieri št. 9, je prijavila včeraj na policijo, da jej je predvčerajšnjim popoldne na trgu Carlo Goldoni neznan tat ukradl iz žepa novčarko, v kateri je imela 5 kron denarja in dva mala ključa.

Smešnica. Pri zdravniku. Zdravnik (bolniku) priškuskuje mu na prsih: „Tukaj, nad srcem, čutiš neko oteklinco. Treba bo skušati, da jo tukaj odločimo!“ — Bolnik: „Oh nikar, gospod zdravnik, ona oteklinca je moja listaica!“

Dvoglavnik. Ko smo seno domov vozili, se nam kolo je eno strlo, a drugo se je v blato vdrla, da nismo z vozom mogli dalje. Se trudil hlapec je prav vrlo, da drugo bi kolo nataknil, da bi naš voz naprej premaknil. Tedaj od daleč zakričal je naš gospodar, pa na vse grlo, da vpraša hlapca, če bo šlo: Ime je hlapčevega zavrnil pravilno prej, p. tem narobe. A hlapec je odgovoril: „Prav nič, prav nič ne bo!“ Da bi ga vse hudobilo! (Rešitev prejšeje: KOS—GOS).

Koledar in vreme. Danes: Peter Nolasco, Unislaw; Divna. — Jutri: Ignacij, šef in mačeneč; Budimil; Kazimira. — Tempe-ratura včeraj: ob 2. uri popoldne + 5.5° Celzija. — Vreme včeraj: deževno.

Društvene vesti in zabave.

Odbor mladine opozarja slavno občinstvo, da se lože in sedeži za veliki narodni ples dobivajo pri blaginiku gospodu Vladimiru Trnovcu, ulica Fontana št. 2. Isto-tako prosijo vse one, ki nameravajo udeležiti se velike masirane povorke, naj to blagovole naznaniti odboru, oziroma vratarju „Narodnega doma“ do petka 1. februarja zvečer.

„Slov. čitalnice“ prihodnji venček bo — kakor je bilo že naznanjeno v posebnih naznanilih — v petek dne 1. februarja. Začetek ob 9. uri in pol zvečer.

Zveza tramvajskih uslužbencev priredi v soboto dne 2. februarja t. l. ob 10. uri zvečer v redutni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“ svoj veliki društveni ples.

Tamburaški odsek pevskega društva „Kolo“ naznanja, da je radi plesnega venčka „Kola“ tamburaška vaja v soboto že ob 3. uri popoldne.

Za plesni venček „Kola“, ki bo v soboto ob 9. uri zvečer, sprejemajo se darovi za srečolov. Izroč se lahko g. Podbrščeku v ulici S. Francesco 2, I.

Tržaška podružnica pekovske zveze priredi svoj društveni ples v soboto, dne 2. februarja t. l. v dvorani delavskega doma v ulici del Boschetto št. 5, I.

Darovi.

Za veliki narodni ples 3. februarja se nadalje darovali gg.: deželni šolski nadzornik Fr. Matejčič 20 K, A. Rebek c. kr. okrajni glavar Sežana 4 K, državni poslanec

V. Spintič na Dunaju nabral med jugoslovanskimi poslanci 22 K in sam priložil 10 kron.

— Za srečolov so darovali: gospa Roža dr. Gregorinova 12 umetniških velemodernih galanterijskih predmetov, kakor pepelnice, solnice itd. in 8 škatljic „Princesos“; obitelj Mihael Lavrenčič veliko škatljo, okrašeno z narodnimi barvami, z vsakovrstnimi cigaretami, specialitetami, finim papirjem za pisma, svinčniki, smodkami „Infante“ itd.; gospod Trobec & drug, zaloga vina, 6 buteljki reforška; gosp. Fr. Vertovec, trgovec, 6 škatelj dateljev, 6 zabojčkov bombonov, 2 škatljici sardin. (Pride še).

Vesti iz Kranjske.

Znani ljubljanski šahist g. Milan Vidmar je na dunajskem turnirju šahovskih mojstrov dosegel velike vspehe in dobil tudi darilo zato. „N. Fr. Presse“ imenuje njegovo igranje izborna. Sedem iger je dobil, naredil je dve remizi in nobene izgubil.

Novo sokolsko društvo ustanovijo v Javorniku v radovljiškem okraju. Pravila so že potrjena.

Kandidat „Südmarke“ za kočevski okraj bo pri prihodnjih drža vnozborskih volitvah Peter Jonke.

Meščanska šola v Ribnici. Občinski svet v Ribnici je sklenil, da se prične akcija za ustanovitev meščanske šole v Ribnici. V ta namen je bil izvoljen poseben odbor. Za učiteljstvo te meščanske šole naj bi skrbela dežela, kakor za ono v Postojni.

Dalje na 4. strani.

NOVOST! — Prvikrat v Trstu — NOVOST!

„Narodna čitalnica“ v Rojanu

vprizori

na svečnico, dne 2. februarja 1907

v novi dvorani

„Konsumnega društva“ v Rojanu

veliko predpustno predstavo

pri kateri sodeluje do 40 oseb

Lumpaci-Vagabund

ali Zanimna trojica

Čarovna burla v 3. dejanjih. — Spisal J. Natroy. — Poslovenil J. ALESOVEC.

Po končani predstavi PLES ki traja do polnoči.

Pri predstavi, med dejanji in pri plesu svira „SVETOIVANSKI TAMBURAŠKI ZBOR“

Začetek točno ob 4. uri popol.

Vstopnina 60 stot., Sedišč od I. do IV. vste 60 st., od IV. naprj 20 stot. K plesu možki 80 stotik, ženske 40 stotik.

K obliini udeležbi uljudno vabi

ODBOR.

Tovarna pohištva

Aleksand. Levi Minzi

ulica della Česa št. 46

ZALOGA:

Piazza Rosario št. 1

Katalogi načrti in proračuni

NA ZAHTEVO.

Izjava.

Podpisani naznanja, da ni plačnik za dolgove kakoršne-koli vrste, napravljene na njegovo ime.

RAZBOR, 27. januv. 1907.

B. JURKO, šol. vod.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobarskem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. nadst.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

je TEKOČINA GODINA

prirjena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri

od lekarnarjev: sv. Jakobu in Josipa Godina, lekarna „All' Igea“, Farneto 4.

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpravlja manje od 4 steklenice proti pošt. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko poštne in zavoja

Odlikovana tovarna glasovirjev

E. Warbinek

Trst, Piazza Carlo Goldoni 12

(vogel Corso - Via Nuova)

Specialiteta pianinov, glasovirjev svetovnih trdk Steinway in

Jons v New-Yorku, Schweighofer itd.

Elekt. pianini, orkestroni, harmoniji

Izposoje. — Menjuje. — Daje na obroke.

Popravlja. — Akordira po zmernih cenah.

Komptoirist

ki je slovenščine, nemščine in laščine popolnoma zmožen, uren in trgovsko izvežban, se sprejme v trajno službo v tovarni na Kranjskem. Ponudbe naj se pošiljajo na „INSERATNI ODDELEK EDINOSTI“ pod „Comptoirist“.

Julija Meinla Maltin-Cacao

prirejen na patentiran način iz kakaovega boba in slada, združuje v sebi različne dobre lastnosti obeh sadov. Prijetni okus, ki ga ima kakao, se združi z redilno silo slada ter provzroča okusno živilo. — Opazovanja, ki so jih zdravniki napravili pri uživanju MALTIN-CACAO, so res najboljša. MALTIN-CACAO nadomešča popolnoma dragocena zdravljenja z železom, isti je zanesljivo sredstvo pri slabostih in pomanjkanju krvi, telesne moči se pri tem povzdignejo. MALTIN-CACAO povspesuje tek, je lahko prebavljiv in ne zagaten. — Nizka cena ga priporoča za ljudsko živilo. —

1/2 kg MALTIN-CACAO extra-kakovost 90 stot.

Na stotine priznanj in zahvalnih pisem.

Dobiva se v vseh boljih prodajalnicah.

Giuseppe Gärtner & Co., Via Paduina 4

Prihranitev na plinu

do

Gorilnik Wouwerma

50%

P edjeje Gasspar po sistemu Wouwerman

Halbmayer & Co., Dunaj

Izključni zastopnik rz zalogo za Trst:

E. RUDAN, Via Gelsi št. 3 — Telef. 1889

Serravallo-vo železnato kina vino

za bolehe otroke in rekonvalescente.

Provzroča voljo do jedi, utrjuje želodec in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslavnejših zdravnikov v vseh svetovnih, kadar je treba se po bolezni ojačiti.

Oblikovano s 16 kolajnami na raznih razstavah in z nad 3000 zdravniškimi spričevall.

I. SERRAVALLO

Trst.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asfalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznana kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaličnih kartonih, skrilnih plesčah in vsakovrstnem lamarinu.

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opozila olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagone, mast-vaselina za kože, mast za orožje, voščilo za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

Z Unca nam pišejo: Izvolite popraviti par pomot, ki so se vrinile v naš dopis, uvrščen v »Edinosti« od 23. t. m. Na Unco nimamo županstva, ampak župnijo. Tudi ne odgovarja resnici, da bi se pri nas (kakor stoji v »Edinosti«) ne maralo dostavljati pisem za tako pičlo plačo, ampak hoteli smo reči: ne more. Toliko v pojasnilo.

Vesti iz Štajerske.

»Štajerčava« stranka je imela te dni v Ptuj svoj shod. Naloga tega lista je znana: s pomočjo slovenskega jezika ima zavajati slovensko ljudstvo v nemški tabor, moriti v njem narodni čut, ljubezen do svojega rojstva in jezika, prepričati temu ljudstvu, da ne pride do zavesti o svojih narodnih pravicah, tiskati je v temi nezvesti in nevednosti, a valed tega v zavistnosti od vsiljivega nemstva, v sužnjosti »Štajercu« je namen, da v srcu našega ljudstva kaplja strupa nezvestobe, izdajstva na lastni krvi.

Oče — rednik temu podjetju za širjenje politične nemorale med našim ljudstvom, je bil doslej glasoviti župan ptujski Ormig in tesni prijatelj tistega bivšega podžupana ptujkega, ki je nedavno temu pobegnil v Ameriko, da se odtegne roki pravice, ki je sezala po njem, ker je s svojim finančnim položajem upropastil vrsto družin trgovskih ekzistenc ter izzval nad trgovski svet v Ptuj pravi Panama.

Sedaj pa se hočejo organizirati, da utrde zopet ekzistenco strupene »a Štajerca« in so se v ta namen zbrali v Ptuj. Vdeleženci na shodu so bili sami srditi sovražniki slovenskega naroda in kolovodje nemstva na spodnjem Štajerskem. Glavni referent na tem ultramemsko-nacionalnem zborovanju pa je bil tisti Linhart — urednik »Štajerčev« — ki je nekdanj na shodih v Trstu in po tržaški okolici s tolikim ogorčenjem in iz polnih prs propovedoval — mednarodna načela!

Nemški in nemškutarski srditeži so se torej organizirali za širjenje politične nemorale: breznačajnosti in izdajstva. Mi se sicer nadejamo, da dobri genij naroda našega ne dopusti, da bi vspele te peklenke nakane, ali želimo ob enem da bi bil ta korak sovražnikov v resen opomin vodilnim krogom! Slovencem na spodnjem Štajerskem — brez razlike političnega stališča — v resen memento, klic, da naj bodo previdni, kajti vsaka malomarnost bi se utegnila bitko maščevati. Naši listi označajo sicer »Štajerca« z »giftno krotko«. Ali ne pozabimo, da tudi strupena mušica more postati nevarna za življenje. Vsaki napor sovražnikov mora klicati našince na novo delo. Župan in poslanec Stiger je rekel na »Štajerčevem« shodu, da je ustanovitev tega lista »političen čin«. Naloga našincev je da proti temu činu postavijo svoj še izdatnejši čin! Res krvava ironija bi bila, ako bi se z množenjem naših strank in organizacij manjšala naša odporna sila proti nemškemu navalu. A to bi se kaj lahko zgodilo, ako bo javnemu življenju na Štajerskem določala smer — zavist med strankami, ali celo osebna animozitost.

Vesti iz Istre.

Prvi istrski Sokol v Puli priredi dne 1. februarja 1907. veliki ples v dvorani »Nar. doma« v Puli.

Vas Brest pogorela. Iz Pazina poročajo, da je dne 23. t. m. pogorela skoro vsa vas Brest na Učki. Vas je imela 45 hiš, ki so skoraj vse pogorele. Zgorelo je tudi vse seno živež, mnogo ovac, svinj, mežgov in krav. Zavarovan ni bil v vasi nihče. Škoda cenijo na 60.000 K.

Vesti iz Goriške.

Bralno in pevsko društvo v Dobravljah priredi dne 2. feb. na Svečnico ob 3. uri popoldne veselico z bogatim vspešnim.

Književnost in umetnost.

Novi državnozbornski volilni red z zemljevidom in imenikom volilnih okrajev na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Priiskem Spisal Z. Z. Cena 60 st., s poštnino 70 st. Tiskal in založil Iv. Pr. Lampret v Kranju. — To delce obsega na 48 straneh določbe pravkar izšlih zakonov, katerimi se je deloma spremenil osnovni zakon o državnem zastopstvu uvedel novi red za volitev v državni zbor in se izdala posebne kazenske določbe za varstvo volilne in zborovalne svobode. Na koncu knjižice se nahaja pregled volilnih okrajev z naznačenjem števila prebivalcev sploh in prebivalstva po narodnosti. Priporočamo knjižico, ki bode dobro služila vsem ki se hočejo seznaniti z novimi volilnimi zakoni.

Jugoslovanski umetniki.

Nedavno osnovana »Jugoslavenska umjetniška kolonija«, ki ima nalogo, da z drobnejšim delom spopolnjuje delovanje »Lade«, zveze jugoslovanskih umetnikov, priredila je v nedeljo na dan sv. Save, srbskega prvoblago-vestnika, v Belemgradu svojo prvo razstavo.

Na razstavi so zastopani od Slovencev: R. Jakopič, Iv. Grohar in M. Jama; od Hrvatov M. Meštrović, Em. Vidović, Fr. Rački, Fr. Križman, N. Katuranić; od Bolgarov Al. Bazinov in N. Mihailov; od Srbov Nad. Petrović in Paško Vučetić — z ukupno preko stotine umetniških del.

Mi se radujemo na napredku naših umetnikov, ki v teh dneh političnega mraka na Balkanu vstrajno stopajo naprej, kačoji našim narodom jedino pot sloge in jedinstva, pe kateri pridemo tudi do svobode.

Gospodarstvo.

Plenarna seja upravnega sveta avstrijskega Lloydja.

Včeraj se je vršila plenarna seja upravnega sveta avstrijskega Lloydja, na kateri se je izrazila državni upravi toplo zahvala za izkazano blagohotnost ob sklepu nove pogodbe. Predsednik Becher je pri tej priliki naglašal, da so s sklepom nove pogodbe zavarovani pogoji obstanka za Lloyd, a pozdraviti da je ustanovitev razmer tudi v interesu uradnikov in delavskega osebja.

Na to je bilo sklenjeno, da se arzenal razširi na pet ladijedelnic ter da se omogoči, da se načrt glede obnove ladij, določen v pogodbi, čim prej izvrši, tako, da se 13 parnikov za levanto, 2 za Aleksandrijo in 3 prekomorske parnike stavi v službo prej nego je bilo dogovorjeno. Za parnike, ki se imajo zgraditi do leta 1908, je bilo dovoljenih dva milijona kron za nabavo materiala v inozemstvu. Delavcem v Lloydovem arzenalu se po- viša plača.

Za 1310 milijonov K žganja so prodali na Ruskem od 1. januarja do 1. novembra 1. 1906.

Baker na Velebitu. Dve dalmatinski družini sta nedaleč od Jablanca na Velebitu odkrili znatno množino bakrene rude. Strokovnjaki so našli, da ima ta ruda 33% bakra in da se izkopavanje izplača.

Katera mlada gospica bi hotela dopisovati z mla im učiteljem? Pisma z natančnimi podatki razmer pod »G. R.« poste restante Gorica. 11

Proda se za nizko ceno 60 načrtov za stavbeno mizarstvo, isti so: od Portolov, uhodov v mestne prodajalne, notranjih ograj, kredenc, oprave v prodajalnah itd. vse zadnje novosti. Naslov pove »Inseratni odelček Edinosti«. 119

Iščem gospodično lepe zunanosti večjo v govoru slovenskega, italijanskega in nemškega jezika. Dobi stalno službo. Ponudbe pod »Trgovska Ivrka« na »Inseratni odelček Edinosti«. 190

Maske se dajo v najem. Velika izbira kostumov za pust. Paži, albanski kostumi, ciganke, pierots in domini iz atlass. Ulica S. Caterina št. 1, II. nad-t., nad kavarno Metropol. 99

Plačilo na obroke na teden ali na mesec — Prodajamo: slike, zrcala, držala za zavese, dežnike, obleke, blago za ženske, trliž, odeje itd. Ulica Madonnina št. 43, I. nad, Levi Biechi. 108

Dunajska prodajalnica slanine
GIORGIO HUTTER
TRST — ulica della Caserma št. 19
Palača Vianello polog Kinematografa EDISON,
Prodaja prekajenega in svežega mesa, vsake vrste salamov iz Modene, Bolonje, Verone in Ogrskih. — Klobase Neustädter in Kranjske. — Velika zaloga svežih konserv in konzerv v skatlah, omake in sir vsake vrste.
Zastopnik in zalagatelj odlikovane tovarne konserv »MONDO«
Prodajalnica je prostorna, zračna in krasno opremljena, red in higijena natančna.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“
registrovana zadruga z omejenim poroštvo.
Piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
(Vhod po glavnih stopnicah) — TELEFON št. 952
Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po **4%**
Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono.
Posojila daja na vknjižbo po 5½%, na menjice po 6%, na zastave po 5½% in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.
Uradne ure: od 9.—12. ure popoldne in od 3.—5. popoldne.
Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Jma najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.
Poštno-hranilnični račun 816-004

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN
MIZARSKÉ ZADRUGE
v GORICI-SOLKAN
TRST VIA DEI RETTORI (ROSARIO)
PODRUŽNICE: SPILJET REKA PALAČA MADONNI
PRVA ZALOGA VINA
UMBERTO ZUCCO
TRST — ulica Tiziano Vecellio 9
ima izključno izvrstna namizna vina
Istrski refolk po 72 stot. liter; Dalmatinsko vino po 80 st. liter; Opolo iz Omišlja po 80 st. liter; razum tega
Izbera finih likerjev v buteljkah.
SPECIJALITA Refolk iz Karst (iz lastnih vinogradih) najameno pristen 3 K buteljka.
Pošilja tudi na dom. — Jamči za pristnost lastnih pridelkov.
Za gostilničarje cene po dogovoru

Državni uradnik v Trstu, samec v naj-
lepši dobi, z letno plačo
nad 2600 kron in postranskimi dohodki, se želi se-
znati v svrhu ženitve z izobraženo gospico slovan-
ske narodnosti, v starosti 18—26 let in nekoliko
premoženjem. Le resne ponudbe, ako mogoče s sliko,
ki se vrne pod »MAJ« na »Edino-t«. Tajnost zjam-
čena 111

PROGRIJA Josip Zigon ul. Caserma 8
Filijalka na Proseku št. 140
Izbir drog, barv, čopičev, pokosti
parfumov, fin. mila. — Zaloga mizarne vode,
oska za parkete, na mizlo pripravljene
strupa, tamarin-10, malinovec itd. itd. 111

Andrej Rudeš, mizar
in izdelovalec pohištva
(ulica Irene delia croce 4, in ulica Scussa 8)
Ima vedno v zalogi zakonske in obedovne sobe
najljepše in trdno delane v lastni delalnici.
Posebna izbira kuhinjske opre.
Specijaliteta: OMARE-LEDENICE
Sprejemlje kakoršne-koli naročila za tu in za
zunaj, kakor tudi poprave.

Mario Giordani
operater krujih očes — Specijalist
Ambulator — CORSO št. 23, II. nadst.
odprto od 8.—12. in od 1.—7. pop.
Zdravi hitro kurja očes,
tudi zastarela po neki po-
sebnosti metodi, ki ne pro-
vzroča nikakih bolečin.
Zagotavlja ozdravljenje na
rasčeni nohtov tudi za-
j-h je za ozdravljenje, jednostavno brez izvadka
Marjiva česinfekcija. — Cene zmerno.
Po zahtevi pride zdraviti na dom. Vsaka oseba bo
dobila navodilo higijeničnega ravnanja z nogami

ALBERT BROSC
rst ul. Sv. Antona 9. Trst.
Kožuhovinar in izdelovalec kap
odlikovan na razstavi v Trstu leta 1892.
Velika zaloga kožuhov in kap za vojake in civiliste
Izvršuje poprave hitro in za nizke cene; sprejema v
shrambo zimске kožuhovine ter jamči za škodo
provzročeno po moljin in po požaru.

BOGOMIL PINO
bivši urar v Sežan
javlja svojim cenjenim odjemalcem
da je odprl svojo novo
prodajalnico ur
v Trstu, ulica Vincenzo Bellini št. 13
nasproti cerkve sv. Antona novega.
Prodaja vsakovrsne ure in popravlja iste
po zmernih cenah in z jamstvom.

JOSIP ROŽE
mizarski mojster
Trst, ulica Giulia št. 10, Trst
izvršuje
vsakovrsna mizarska dela.
Posebno pa se priporoča slovenskim
konsumnim, posojilnim in drugim za-
vodom po deželi za nove stavbe.

Posredovalnica
za
kupovanje in prodajanje hiš
V. EISELT
Ulica Torre Bianca št. 16, I. nadst.
od 10.—12. predp. in od 4.—7. pop.
Prestrbuje kupovanja, prodajanja in vknjižbe. — Prvele se seje
vknjižbe tudi za okolica in zunaj.

Kdor hoče hitro in dobro
prodati hiše, posestva, dvor-
ce, stavbišča, naj izvoli to
prijaviti

TRIESTE OFFICE
via San Giovanni 18 (Telef. 14-73)
ki vsprejema tudi zakupe,
uprave in vknjižbe. :: ::

ANTON SKERL
mehauik, zapriseženi zvedonec.
Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst
Zastopnik tovarne koles in motokoles »Podo«
Napejlava in zaloga električnih zvončkov,
in prodaja gramofonov, zvončkov in fonograf.
Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehauična
delavnica za popraviljanje živalnih strojev, koles,
motokoles itd.
Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.
TELEFON št. 1734.

F. Pertot urar
TRST - ul. Poste nove 40
priporoča veliki izbor ur: Omega,
Schaffhouse, Longines, Tavante
kakor tudi zlate, srebrne in kovinske
ure za gospe. Izbir ur za hrambo.
Sprejema popraviljanje po nizkih cenah.

Ivanka Doreghini
TRST - Ul. Madonnina št. 8.

VELIKA ZALOGA
pohištva, manufaktur, ur, slik,
zreal in tapetarij.
Popolne spalne in obedovne sobe
Moške obleke na izbero.
UGODNE CENE.
Prodaja proti takojšnjemu plačilu in tudi
na obroke.

Antonio Alberti
Jzdelovanje in barvanje kožuhovine
Trst, ulica Ponziana 656
Prevzema naročbe in vsako povpravljanje
Čisti in pere vsako vrst kožuhovine.
Na zahtevo prihaja tudi na dom.
Prodajalnica rokovic in kravat
A. Hubmann
TRST — CORSO št. 19 — TRST
Ustanovljena 1865.

Rokovice glave I. vrste, 2 gumba od gld. 1 naprej.
Rokovice glave visoke od gld. 2 naprej.
Rokovice Dante, ki se dajo prati, 3 gumbi, gld. 1 naprej.
Rokovice z imita-kože, 3 in več gumbov.
Rokovice glave z dvojnimi šivom za dame in dečke.
Rokovice glave z dvojnimi šivom za go-pode in dečke.
Rokovice od v line na izbero.
Rokovice za kočijaže, bolgar z dvojnimi šivom.
Velika izbira kravat zadnje novosti
Izdelovanje in popraviljanje rokovic v 24. urah.
Prah za gospe trdke KIELHAUSER v Gradcu, grške
— Ginja po 10 nvt. zavitek; milo Cocos.